

Inhoudslijn

Cultureel erfgoed

fase 1	fase 2	fase 3
--------	--------	--------

Het creatieve proces bij cultureel erfgoed

aanbodsdoelen:

- doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren-onderzoeken-uitvoeren-evalueren
- onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en cultuur, waaronder cultureel erfgoed, en deze verbeelden in muziek, dans, beeldend en drama
- reflecteren op cultureel erfgoed tijdens alle fases van het creatieve proces

Kennismaken met cultureel erfgoed

aanbodsdoelen:

<ul style="list-style-type: none"> - openstellen met alle zintuigen voor erfgoedonderwerpen of -voorwerpen uit het autobiografisch verleden of de directe culturele omgeving en belevingswereld: <ul style="list-style-type: none"> • kijken naar afbeeldingen en alledaagse voorwerpen (bijv. kleding, speelgoed) uit het eigen verleden van (de familie van) het kind en van kinderen van vroeger • luisteren naar verhalen over vroeger (bijv. prentenboeken, sprookjes, traditionele liedjes en versjes) • vieren van tradities en gebruiken bij vieringen thuis en op school • bekijken van gebouwen en monumenten in de wijk (bijv. huizen, boerderijen, standbeelden) - reageren op het erfgoedonderwerp of -voorwerp met associaties en herinneringen aan eigen ervaringen - kennismaken met erfgoed in de omgeving waar deze is te zien (bijv. musea, monumenten) 	<ul style="list-style-type: none"> - openstellen met alle zintuigen voor erfgoedonderwerpen en/of -voorwerpen in binnen- en buitenschoolse situaties: <ul style="list-style-type: none"> • kijken naar afbeeldingen en alledaagse voorwerpen (bijv. kleding, huisraad) van vroeger • luisteren naar of lezen van historische verhalen en jeugdliteratuur • praten over spreekwoorden en gezegden • vieren van en praten over tradities en gebruiken bij vieringen thuis en op school • bekijken van gebouwen en monumenten in de stad of het dorp (bijv. kerken, molens, torens, winkels, straatnamen, gevelstenen) • kijken naar mensen die ambachten demonstreren • kennismaken met (eenvoudige) kaarten en plattegronden - openstaan voor betekenissen die anderen geven (waaronder experts en ervaringsdeskundigen) en reageren met associaties en herinneringen aan eigen ervaringen en (eerder opgedane) kennis - kennismaken met culturele instellingen waar erfgoed is te zien (bijv. musea, monumenten) 	<ul style="list-style-type: none"> - openstellen met alle zintuigen voor erfgoedonderwerpen en/of -voorwerpen in binnen- en buitenschoolse situaties die verder van de belevingswereld afliggen: <ul style="list-style-type: none"> • kijken naar afbeeldingen en (kunst- en gebruiks-)voorwerpen van vroeger in historische context • luisteren naar of lezen van historische verhalen en jeugdliteratuur uit verschillende culturen, mythen en sagen • praten over spreekwoorden en gezegden • praten over en beschouwen van tradities en gebruiken bij vieringen en normen en waarden in verschillende culturen • kijken naar gebouwen en monumenten in de verdere omgeving of het land; werelderfgoed • kijken naar landschappelijk erfgoed (bijv. terpen, dijken, polders, wegen, indeling van stad of dorp) • kennismaken met historische kaarten, plattegronden en archiefdocumenten - spiegelen en met elkaar in verband brengen van eigen betekenisgeving en inzichten van anderen - realiseren dat cultureel erfgoed betrekking heeft op thema's en tijdvakken uit wereldoriëntatie - kennismaken met culturele instellingen waar erfgoed is te zien (bijv. musea, monumenten)
--	---	--

Onderzoeken en beleven van cultureel erfgoed

aanbodsdoelen:

<ul style="list-style-type: none"> - onderzoeken van een verzameling, verhaal of voorwerp en benoemen wat je ziet, ruikt, hoort, proeft of voelt - beleven van en fantaseren over de historie van erfgoed (een voorwerp of een verhaal) door er gericht naar te kijken, erover te praten en er vragen over te stellen 	<ul style="list-style-type: none"> - onderzoeken van een erfgoedbron (bijv. een verzameling of voorwerp, tekst, afbeelding, de eigen culturele omgeving, gewoontes, gebruiken, tradities, verhalen en rituelen) - een gesprek voeren over cultureel erfgoed, er verschillende betekenissen aan toekennen en op een eenvoudig niveau historisch 	<ul style="list-style-type: none"> - onderzoeken van een aantal (zelf verzamelde) erfgoedbronnen en deze vergelijken - tegen elkaar afwegen van verschillende betekenissen van erfgoed en de ontstaansgeschiedenis van het erfgoed hierbij betrekken - erfgoed vanuit meerdere perspectieven bekijken in heden en verleden
---	--	---

	redeneren over verandering en continuïteit	- beargumenteren waarom het erfgoed als waardevol kan worden beschouwd voor de samenleving en of het de moeite waard is om te bewaren
--	--	---

Maken van een eigen verbeelding van cultureel erfgoed

aanbodsdoelen:

<ul style="list-style-type: none"> - verbeelden van het (eigen) verleden en zich inleven in de tijd van het erfgoed (bijv. babyfoto's van jezelf of je (groot)ouders, oude telefoon) - een eigen invulling geven aan erfgoed door verschillende media als woord, beeld, muziek/geluid en beweging 	<ul style="list-style-type: none"> - verbeelden van het (eigen) verleden en zich inleven in de tijd van het erfgoed (bijv. bij een monument ervaren hoe een ridder of rijke koopman leefde, bij werkzaamheden in huis of een bepaald beroep realiseren hoe allerlei werk vroeger met de hand werd gedaan) - een eigen invulling geven aan erfgoed door verschillende media als woord, beeld, muziek/geluid en beweging; daarbij kennis over het erfgoed tonen - een eigen of nieuwe betekenis geven aan cultureel erfgoed (bijv. aan de hand een gesprek of werkstuk) 	<ul style="list-style-type: none"> - verbeelden van het (eigen) verleden en zich inleven in de tijd van het erfgoed (bijv. in een museum jezelf verplaatsen in de getoonde situatie) - een eigen invulling geven aan erfgoed door verschillende media als woord, beeld, muziek/geluid en beweging; daarbij kennis over het erfgoed tonen - een eigen of nieuwe betekenis geven aan cultureel erfgoed en hierbij de waarde van het cultureel erfgoed voor het heden betrekken (bijv. aan de hand van een gesprek of werkstuk)
---	--	---

Reflecteren op verbeeldingen van cultureel erfgoed van zichzelf en anderen

aanbodsdoelen:

<ul style="list-style-type: none"> - vertellen over wat er is verbeeld en/of gemaakt, geïnspireerd door cultureel erfgoed - belangstelling hebben voor wat andere leerlingen hebben verbeeld, verteld of gespeeld over erfgoed 	<ul style="list-style-type: none"> - presenteren van een eigen kunstzinnige creatie geïnspireerd door cultureel erfgoed aan anderen en aangeven welke keuzes hierbij zijn gemaakt in de uitvoering; motiveren van deze keuzes - benoemen van de mogelijke betekenis van erfgoed in relatie tot de eigen leefwereld en identiteit; een relatie leggen tussen zijn eigen betekenisgeving en die van experts - accepteren en respecteren van meningen, ideeën en gevoelens van anderen over erfgoed 	<ul style="list-style-type: none"> - presenteren van een eigen kunstzinnige creatie geïnspireerd door cultureel erfgoed aan anderen (evt. ook buiten de school) en aangeven welke keuzes hierbij zijn gemaakt in de uitvoering; motiveren van deze keuzes - benoemen van de mogelijke verschillende betekenissen van het cultureel erfgoed in relatie tot eigen en andermans identiteit en hierover discussiëren - tonen van historisch besef in relatie met het cultureel erfgoed - accepteren en respecteren van meningen, ideeën en gevoelens van anderen over erfgoed
--	---	---

SLO heeft voor ieder leergebied van het primair onderwijs de inhoud (voor zowel kennis, vaardigheden als houding) geformuleerd in de vorm van aanbodsdoelen. Deze worden weergegeven in inhoudslijnen met drie fasen (fase 1/jonge kind, fase 2 en fase 3). Inhoudslijnen met aanbodsdoelen vormen een kader waarin inzichtelijk wordt gemaakt waar de leraar met de leerlingen aan werkt. Schoolteams (en andere partijen) kunnen dit kader gebruiken bij de ontwikkeling van eigen onderwijsleerlijnen en hiermee bouwen aan een schooleigen curriculum. Daarnaast zijn de onderwijsleerlijnen de basis voor een beredeneerd aanbod waarin ruimte is voor o.a. activiteiten, te gebruiken lesmateriaal en beoogd leerlinggedrag (bijv. in kind-, leer- of beheersingsdoelen).